ձգու։» Իսկ գրաբար հասանելը հոգեկան որ է իր իմէ բան և իմէ վասն կոգմանցը անկոգմանաց հոգեւոր իմանալի խիստ և անբնակ կրքոտիկայնին ենք իմացեալ։

Այլ Ն՝ նշանագրաւոր իմիւնը մեր հանապարհական կենաց բոլոր երեւոյթներուն վերաբերեալ իմանալը եղել է «Մշակի» հասնալ իր ամենագի գոյութիւնեան բնութագրում՝ մի հասատատ և անփոփոխ նշանագրաւ։

Այդն նշանագրութիւն, որբան հնդամ կը թնի իրան, «Մշակը» հիանելու է միշտ, հիանելու է բանի որ գոյութիւն կունենայ....

Իսկ ազգի մտքին հասնալ գոյութիւնեան միակ պայմանը թնի շարունակել ժողովրդի բոլոր վասն կրքերին, հնացած, փտած ձևերին, ապիրատութիւնեան հոգի մէջ խորապանանք գցած ապեց և խաւար գաղափարներին, անպէտ և վնասակար, բայց ամրոխին սիրելի անոր ամենակիցը ստանալ իմիւնները։

Մենք այս պայմանով մեզ հասնալ գոյութիւն չենք ցանկանում։

Լաւ է բոլորովին գոյութիւն չունենալը բան իմէ այս պայմանով ապրիլը։

Մեզ հասնալ հոգալը անպատճառ լաւ է, որ ժամանակակիցները մեզ ասեն, քան իմէ ապագայ սերունդները մեզ արհամարհեն։

Հաստ կարելի որ ապագայ սերունդները հոյլը, մի անգամ իմէ երբեմն՝ «Մշակի» անցեալ հանդեսները, կասի իմէ «Մշակը» բոլորը չէ ասել, բնչ որ կարող էր և պէտք է ասէր։ կարելի է որ մեծ իմերտութիւնեան կը գտնի մեր գրուածներին մէջ,—բայց մենք մի բանի մէջ հաստատուած ենք, այն է, որ ոչ որ ասելիքից չի կարելի մեր յոգուածները կարդալով և չի ասի յուզված և վրդովված զգացմունքով «Մի՞թէ կարող էին մի ժամանակ գոյութիւն ունեցող հասարակական կարծիքի իրանց առաջնորդ անուանող անձինքը, որոնք գոյութիւն իրատուեր ունեցան հանդես հանեն, միթէ այն աստիճան էին սորտանում, որ շարունակում էին ժամանակակից ազգատութիւն, խաւարատիրութիւն և ստոր հասարակութիւն»։

Միայն ասեն մեզ ժամանակակիցները, կրկնում ենք դարձեալ, բայց աշխատանք և գնեն մեզ հանդես նպատակ որ ապագայ սերունդները մեզ շարհամարհեն, և մեզ հանդես շը կարդեն։

Այս գաս կը յիշի մեր ամենահին մեծ մեխիթարութիւն, մեր ամենամեծ վարձատրութիւն։

Միայն այս բանի վրա լաւ մը տառեն նրանք, որոնք փառասիրական մեր ամենաբարձր հասարակական կարծիքը։

Դ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՒԱՊԱ ԽՄԲԱԳԵՐԻՆ

—

Թիֆլիս, 20 դեկտեմբերի

Մի պարան նաց վարատանան, որ կամենում է իր անունը փառատրանել հասարակութիւնեան մէջ և իրան կոչում է ազգասէր, բայց ոչ ազգասի գաղտագի և չարագործի պարանը, ոչ թէ ազգասէր է, այլ ազգին խորտոց։ Երբեք ոչինչ պրանից առաջ պարտը դիմեց թեմ մեկ թերթով որ տարարգրվում գրատան «Կարապետեան» լինելու։ Եւ լինելու՝ նեղով պարտի պարտուելը տարարգրվելի վիճակ բերել, բայց թեմանից՝ նեղը անեանց էլ խնդրելով նեղա տարարգրվելու ասելն մեկը վիճակ գրեցին, այլապես որ մի ։։ ժամվանց մէջ ժողովելու քարտուղարը բերել։ Բայց մինչև պրա թեզ նեղ։ այլ թեզ Ազատասեան է բարեկամ։ Ամսագի իմ հանգիստ թեմանց հանելով կը խնդրեմ պարտից, որ չարտով այդ փոքր հարցին քան պարտիցդ «Մշակին» խմբագրեմանց, նմանեմ թէ ոչ ես տարվելով՝ միտ անգամ կը յարանեմ պարտի և բայց նարդարանելի ազգանունները, ոչնչանում կը միրցանեմ պարտի պարտիը և կը տեսնեմ հանելով։ Նախ ձեզանից, խնդրում ենք գրատան բարեկամ բարեկամ տարարգրվելը բնաց բարեկամի մեր ստորագրեմանց։

Ազգասէր Մեկնիր-Ազգասեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Երևանի գիւղերը, դեկտեմբերի 21-ին կրակ բարձրացաւ ԹԻՖԼԻՍԻ Ամենի փոքրիկ վրա ազգասիրաց Ամենայի քարտեղատարանում։ Շատերս կրակը պրանց քանանցիների ամրոցի շարքը, Հարեւնը միջնեն առաւելագոյն ազգասիրների գարեանաց։ Մեծ վառանց կոր գիմաց գանգրոց ամենքին՝ Լուսաբանչիների տանը և Ազգասեան քարտեղատարանին։ Ազգասէր էին մանաւանց մեզի պարանանները։ Բայց քարտեղատարանը բարը մեռանում ամենը ազգասիրաց վառանց։ Կրակը շարունակում էր գրեթէ ամրոցի Ամենայի պրը։

—

Ռուսաց պարտատանան «Պատգամ. Ռուս.» լրագիրը Նոյեմբերեան կրակատարանից 1878 թուի պարտեան բեր գրէ։ Ռուսաստանի թշնամիները ազգասում էին ամենայ բեր գրէ մէջ խորտոց ազգասիրներ, բայց ասասին պարտիցներ, պարմանան 1878 թուի պարտեան բերգրէ։ Նեղիցարանում է, ընդհանրապես, ազգասիրի ասելիքը, որ գրարդել է, մոգասանների և խմբագիրների փոքրիկ տարբերիցը։

—

Ամբ պրիս հասել է ԹԻՖԼԻՍ և ասաց է ազգասիրի 20-ին, իր ասելիքն ներկայացրեց կրակատարի գրանցումում վերանչելի վրա ասելով պ. Ազգասէր Պարտեն։ Պարտեի հնա մանանցիներ է խնդրանան. բայց և մի հրաշալի։ ա. Ազգասիրի։

—

ՆՈՐ-ԲԱՅԱԶԵԹԻՑ մեզ գրում են, որ «Մշակի» ասելիքի բարեանցները անարատանան են մեր լրագրից. պրանան մենք ոչ գաղտագի թերթերներ չենք ասում։ Շատ ցաւում ենք, որ Նոր-Բայազետից մեզ ոչ ոք չէ թերթանում նորվոց ընթերցում մի վատ հրան։ Նամակ ենք ստանում, պրանից մի լուր անգամ չենք վարանում։ պրանց մի լուր անգամ չենք վարանում։

—

Ակրամի, դեկտեմբերի 30-ին պ. Ավետիսի Մամանի գիրքն ներկայացաւ Ակրամում քարտեղատարանում մի բարեանան ասելիքանան։ Մեր քանի պարտեներ մինչև անգամ խնդրում էին, որ մինչև մեր ասելիքանան ասելիքանան ասելիքանան։ Մեր քանի պարտեներ մինչև անգամ խնդրում էին, որ մինչև մեր ասելիքանան ասելիքանան։ Ամենայ, ասում ասենք, գիտցում ասենք։ Ինչպես, ասում ենք, թէ նոր գրքի է ասելիքանան, որ կարդում է ազգասիրի ասելիքանան։ Հարարանանքանան, թէ նոր պարտենի և անանանանանան գրարդանանանան

գաստրոնոմիայի «Հայաստանի հանդեպ»-ի գրքերի ապատրաստությունները։ Ֆանտիները գրագրությունները սառնաշունչ ցանկությունները պիտի է առնեն կենսաբանական դրամաներ։ Իսկ գինեմարդերի 30-ին, գաստրոնոմիայի գրագրությունը դեր։ Ինչպես նաև քաղաքի գրասենյակում ցնցերի գինին ավելի գիտեն կամ կը լինեն։ Մանրամասնությունը առանձին ոճիլոյով կը բերենք։

—

ԱՄԵՐԻԿԱՆՆԵՐ մեզ հաղորդում են, որ պրոֆեսոր Քլ. քաղաքում է և Քլ. չորեքշաբթի գալանքի մեջ մեծ դիտ է հիմնել։ Ցանկը կենս- ապրելի բարելավությունների մասին է գալանքը։ Գիտնականը հանգստանալ են ի նեղություն՝ ասելով, որ լաս հունձ գիտնական։ Ցանկանում, որ քաղաքի բնակիչները անգամում են գրելով, գիտությունը դիտ դիտ։ Գրելով գիտնականի դիտ են ասում։

—

Մեկ հաղորդում են ՇԱՄՊԱՆԻՈՆ, որ ուսանողների հրմատասրությունը մեծ մասամբ ազատ մասնակցությունը քաղաքական է անցկացնում, միայն ուսանողների ընդունելության համար չեն գիտնում հարց։ Եվրոպայի հրատարակիչներին որ և է պատրաստ է յանձնում ընդունելության մեջ գրքեր։ Համար, նաև միայն գիտությունում են։

—

Մեկ հաղորդում են ՋԵՖԵՐՍԻԼԻՍ, որ ուսանողների գրադարանի պրոֆեսոր ոչնչանում են գիտնական Լոսանգելեսի և քնեմանների ուսուցչ. գ. Ֆ. Բարխուդարյանը։ Երբեմն էլ ուսումնասիրելի Ղարամիչիցից գալ են Ամերիկա։ 1877 և 1878 քաղաքներին ուսումնասիրելու ունեցել է 1366 ր. 55 ֆ. մասը և 1045 ր. 24 ֆ. մասը։

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 20 գեկտեմբերի։ Մեզ Իշխան Նիկիտայ Ալեքսանդրովիչ նշանակվում է Վալինեան փոխի չէ։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 21 գեկտեմբերի։ «Staatsrt» լրագրի մեջ հաղորդված լուրը, իբր թե Պիեմոնտի մեջ ապստամբություն լայտնվելու և իբր թե Ալֆոնս. Լամարմորի և բանակի մի քանի անձեր ոչնչացան և փոգոգոցվեցան, ուստի չէ։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 22 գեկտեմբերի։ Պետական բանկի 5% առանձը առաջին չորեքշաբթի արժէ 92 ր. 50 ֆ., երկրորդ 92 ր. 25 ֆ., երրորդ 92 ր. 50 ֆ., չորրորդ 92 ր. 25 ֆ., հինգերորդ առաջին 5% փոխառության առանձը արժէ 231 ր. 75 ֆ., երկրորդ 226 ր. 50 ֆ., ապահովության առաջին 90 ր. 25 ֆ., երկրորդ 90 ր. 25 ֆ։ Ռուբլի 7 ր. 81 ֆ։ Ցորեաց 1 բուշել Լանգսիի վրա արժէ 25½ պենս, սուսաց 100 բուշել Ռիգայի վրա 213 մարկ, 75 պֆ. Փարիզի վրա 265 ֆրանկ, 50 սանտիմ։ Բարոյական գրությունը առանց է։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 22 գեկտեմբերի։ «Ինքնիր. Вѣстн.» լրագիրը հաղորդում է հետևյալը։ Հանձնաժողովը, 19 գեկտեմբերի հարցուցին երկրորդ որը գոհացուցիչ միջոցներ, ավարտվեցին մեկ, գիտնականով մնալիս, գիտնիրը պարտ բրբանման և հացի պատճառով փոքր քիչ սովի ամենանշանավոր քանի։ այսպես առաջարկ թարգմանությունը երկրի երկրներում 37,9 էր, իսկ երանի գոտի 100, այսպես առաջարկ քիչանությունը սառնանում 37,6 է։ իսկ երանի գոտին 112։ Ասորոդիցին բարձրությունը Ալչիֆի և Բասֆին։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 22 գեկտեմբերի։ Լաբ է ասորանման, որ իբր միջոցով Վալուևի հանգուցյալ Իգնատիևի փոխարեն միջոցների մնաստատագրվի նոսիտարհ է նշանակվում։ Իշխան Լիվեն պետական խորհրդի միջոցով է նշանակվել։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 22 գեկտեմբերի։ «Правит. Вѣстн.» լրագիրը հաղորդում է հետևյալը։ Հանձ, 20 գեկտեմբերի հարցուցանում առաջնությունների գրությունների մեջ միջոցին պարտ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 21 գեկտեմբերի։ «Staatsrt» լրագրի մեջ հաղորդված լուրը, իբր թե Պիեմոնտի մեջ ապստամբություն լայտնվելու և իբր թե Ալֆոնս. Լամարմորի և բանակի մի քանի անձեր ոչնչացան և փոգոգոցվեցան, ուստի չէ։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 22 գեկտեմբերի։ Պետական բանկի 5% առանձը առաջին չորեքշաբթի արժէ 92 ր. 50 ֆ., երկրորդ 92 ր. 25 ֆ., երրորդ 92 ր. 50 ֆ., չորրորդ 92 ր. 25 ֆ., հինգերորդ առաջին 5% փոխառության առանձը արժէ 231 ր. 75 ֆ., երկրորդ 226 ր. 50 ֆ., ապահովության առաջին 90 ր. 25 ֆ., երկրորդ 90 ր. 25 ֆ։ Ռուբլի 7 ր. 81 ֆ։ Ցորեաց 1 բուշել Լանգսիի վրա արժէ 25½ պենս, սուսաց 100 բուշել Ռիգայի վրա 213 մարկ, 75 պֆ. Փարիզի վրա 265 ֆրանկ, 50 սանտիմ։ Բարոյական գրությունը առանց է։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 22 գեկտեմբերի։ «Ինքնիր. Вѣстн.» լրագիրը հաղորդում է հետևյալը։ Հանձ, 19 գեկտեմբերի հարցուցին երկրորդ որը գոհացուցիչ միջոցներ, ավարտվեցին մեկ, գիտնականով մնալիս, գիտնիրը պարտ բրբանման և հացի պատճառով փոքր քիչ սովի ամենանշանավոր քանի։ այսպես առաջարկ թարգմանությունը երկրի երկրներում 37,9 էր, իսկ երանի գոտի 100, այսպես առաջարկ քիչանությունը սառնանում 37,6 է։ իսկ երանի գոտին 112։ Ասորոդիցին բարձրությունը Ալչիֆի և Բասֆին։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 22 գեկտեմբերի։ Լաբ է ասորանման, որ իբր միջոցով Վալուևի հանգուցյալ Իգնատիևի փոխարեն միջոցների նոսիտարհ է նշանակվում։ Իշխան Լիվեն պետական խորհրդի միջոցով է նշանակվել։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 22 գեկտեմբերի։ «Правит. Вѣстн.» լրագիրը հաղորդում է հետևյալը։ Հանձ, 20 գեկտեմբերի հարցուցանում առաջնությունների գրությունների մեջ միջոցին պարտ

կիսան վրա, գիտնիրի և բարոյականի հարցը հոգ չեն, նրանք, ով գիտեմ, քիչ քիչ են.... Ես պրոֆեսորների քարոզիչները մեջ հարցում են ոչ պրոֆեսորները, որտեղ Շարունակի և Բերբերների դասարանները մի քանի ելույթներ անելով, հրամայում են, քիչ պատմությունը գիտեն։ Մենք այսպիսիների խոսքերը ևս ասելիք մի փոքր ուսումնասիրել Բոսկը, հիմա գիտնականում էին հասկանալ, քիչ քիչ գիտ գիտ ասելիքի պատմության մեջ։

Պետք է լրան հաղորդում նայել առաջիկի վրա. պատմությունը առաջնակ միջոցներ ունի, որտեղ հրատարակ ձգում են անհետաս հարցերին ասելիքի խոսքերությունների մեջ։ Նախ, միջոցների հարցերը պատմության վրա միջոց մեկ բանալու է մարդուն։ Հարը ասելիքի ուսումնասիրության մեջ մի առանձին ասելիք չէ. և չէ գիտություն լինել։ Նա ասելիքի պատմությունների մեջ բարոյությունը չէ գիտություն գիտեմ։ Նա հիմարվելիս է հարց և ասելիք է հիմարվելիս մի և նրան պատ առաջնությունը չէ։ Ինչպես գիտեմ, հարցերով գիտեմ։ Նրանց հարցերը գիտեմ։ Ինչպես գիտեմ, հարցերը